

Kiertotalous kone- ja laitehankinnoissa

Terminologiaa julkiselle hankkijalle

**Euroopan unionin
osarahoittama**

KI@HKURA

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

JOHDANTO

Tämä koonti tarjoaa yhteenvedon keskeisistä kiertotalouden termeistä. Se on suunnattu julkisille hankkijoille, jotka hankkivat koneita tai laitteita. Koonnin tarkoituksena on helpottaa ja tukea koneisiin ja laitteisiin liittyvien kiertotalouden termien ymmärtämistä.

Kaikille termeille ei ole löydettävissä vakiintuneita määritelmiä. Tämän vuoksi koonnin lopussa on termejä ja ehdotuksia niiden sanoittamisesta tarjouspyyntöihin, jossa ne kannattaa kuvata tarkasti.

Tämän koonnin lisäksi suosittelemme tutustumaan [Kiertotalousvauhdittamon kokoamaan Kiertotaloussanastoon](#).

Koonti on osa KIEHKURA - Julkiset hankinnat kestävän tuotekehityksen ja kiertotalousmarkkinoiden ajurina -hankkeen kevään 2026 "Kestävä kasvu kiertotaloudella" -työpajan materiaaleja.

Tämän koonnin termit on koottu keväällä 2026 KIEHKURA - Julkiset hankinnat kestävän tuotekehityksen ja kiertotalousmarkkinoiden ajurina-hankkeessa. Termeissä on käytetty pääosin virallisia lähteitä, mutta emme voi taata termien täydellistä oikeellisuutta tai ajantasaisuutta. Koontia tullaan päivittämään hankkeen kuluessa.

JÄTE

Jäte on aine tai esine, jonka sen haltija on poistanut tai aikoo poistaa käytöstä taikka on velvollinen poistamaan käytöstä

[Jätelaki 646/2011](#)

ETUSIJAJÄRJESTYS ELI JÄTEHIERARKIA

Kaikessa toiminnassa on mahdollisuuksien mukaan noudatettava seuraavaa etusijajärjestystä:

1. Ehkäiseminen
2. Valmistelu uudelleenkäyttöön
3. Kierrätys
4. Muu hyödyntäminen (esim. energiana)
5. Loppukäsittely

[Jätelaki 646/2011](#)

EHKÄISEMINEN

Jätteen synnyn ehkäisemisellä tarkoitetaan toimenpiteitä, jotka suoritetaan enenn kuin aineesta, materiaalista tai tuotteesta on tullut jätettä.

[European Union – EUR-Lex, ei pvm.: Jätehierarkia](#)

UUDELLEENKÄYTTÖ

Uudelleenkäyttö on tuotteen tai sen osan käyttämistä uudelleen samaan tarkoitukseen kuin mihin se on alun perin suunniteltu.

[Jätelaki 646/2011](#)

UUDELLEENKÄYTÖN VALMISTELU

Uudelleenkäytön valmistelu on jätteen tarkistamiseksi, puhdistamiseksi tai korjaamiseksi toteutettavaa toimintaa, jolla käytöstä poistettu tuote tai sen osa valmistellaan siten, että se voidaan käyttää uudelleen ilman muuta esikäsittelyä.

[Jätelaki 646/2011](#)

KIERRÄTYS

Kierrätys on toimintaa, jossa jäte valmistetaan tuotteeksi, materiaaliksi tai aineeksi joko alkuperäiseen tai muuhun tarkoitukseen. Jätteen kierrätyksenä ei pidetä jätteen hyödyntämistä energiana.

[Jätelaki 646/2011](#)

VRT.

LAJITTELU

[Ympäristöhallinnon verkkopalvelun \(2024\)](#) mukaan lajittelu tarkoittaa jätteiden laittamista eri jäteastioihin. Lajittelu lisää jätteiden arvoa, sillä erilleen kerätyt jättemateriaalit on helpompi kierrättää kuin lajittelemattomat jätteet.

VRT.

UUDELLEENKÄYTTÖ

Uudelleenkäyttö on tuotteen tai sen osan käyttämistä uudelleen samaan tarkoitukseen kuin mihin se on alun perin suunniteltu.

[Jätelaki 646/2011](#)

MUU HYÖDYNTÄMINEN

Jätteen hyödyntäminen on toimintaa, jonka ensisijaisena tuloksena jäte käytetään hyödyksi tuotantolaitoksessa tai muualla taloudessa siten, että sillä korvataan kyseiseen tarkoitukseen muutoin käytettäviä aineita tai esineitä, mukaan lukien jätteen valmistelu tällaista tarkoitusta varten.

Materiaalina hyödyntäminen tarkoittaa muuta jätteen hyödyntämistä kuin jätteen hyödyntämistä energiana taikka jätteen valmistamista polttoaineeksi tai muutoin energianlähteenä käytettäväksi materiaaliksi.

[Jätelaki 646/2011](#)

LOPPUKÄSITTELY

Jätteen loppukäsittely tarkoittaa jätteen sijoittamista kaatopaikalle, polttoa ilman energian talteenottoa tai muuta näihin rinnastettavaa toimintaa, joka ei ole jätteen hyödyntämistä.

[Jätelaki 646/2011](#)

KIERTOTALOUS

Kiertotalous on tuotanto- ja kulutusmalli, jossa tuotteet ja materiaalit pidetään käytössä mahdollisimman pitkään lainaamalla, vuokraamalla, korjaamalla, uudelleen käyttämällä sekä kierrättämällä. Tavoitteena on minimoida jätteen synty ja hyödyntää materiaalit uudelleen elinkaaren päättyessä.

[Euroopan parlamentti, 2023: Mitä kiertotalous on ja miksi sillä on merkitystä?](#)

KÄYTTÖIKÄ

Tuotteen käyttöikä tarkoittaa aikaa, jolloin tuote on käyttökelpoinen ja sitä käytetään sen pääasialliseen tarkoitukseen. Käyttöikää voidaan pidentää esimerkiksi käyttämällä tuotetta ohjeen mukaan, huoltamalla, päivittämällä, korjaamalla ja uudelleenkäyttämällä.

[Tieteen termipankki 26.2.2026: Ympäristötieteet:tuotteen käyttöikä](#)

ELINKAARI

Tuotteen tai palvelun vaiheet, mukaan lukien raaka-aineiden hankinta ja tuotteesta syntyvien jätteiden loppukäsittely tai palvelun lopettamiseen liittyvät tapahtumat.

[Tieteen termipankki 19.3.2026: Ympäristötieteet:elinkaari](#)

Tuotteen tai palvelun vaiheet raaka-aineiden hankinnasta tuotantoon, käyttöön, kuljetuksiin ja käytön jälkeiseen käsittelyyn.

[Kiertotalousvauhdittamo, ei pvm.: Työkalupakki - Kiertotaloussanasto](#)

ELINKAAREN PIDENTÄMINEN

Elinkaaren pidentäminen tarkoittaa tuotteen käyttöiän pidentämistä. Se voi tapahtua esimerkiksi tuotesuunnittelulla, korjaamisella, huoltamisella, päivittämisellä tai jälleenmyynnillä.

Kiertotalous-Suomi, ei pvm.: Kiertotalouden liiketoimintamallit

ELINKAARIARVIOINTI

Elinkaariarviointi tarkoittaa menettelyä, jossa selvitetään, mitä ympäristövaikutuksia tuotteella tai toiminnalla on koko sen elinkaaren ajan.

[Tieteen termipankki 19.3.2026: Ympäristötieteet:elinkaariarviointi](#)

NEITSEELLINEN MATERIAALI

Neitseellinen materiaali tarkoittaa materiaalia, joka saadaan suoraan luonnosta louhimalla.

[Tieteen termipankki 19.03.2026: Nimitys:neitseellinen raaka-aine](#)

MATERIAALITEHOKKUUS

Materiaalitehokkuus on resurssitehokkuuden osa, joka tarkoittaa tuotteiden ja palveluiden valmistamista mahdollisimman pienillä materiaalipanoksilla.

[Tieteen termipankki 5.2.2026:
Ympäristötieteet:materiaalitehokkuus](#)

MODULAARINEN SUUNNITTELU

Modulaarinen suunnittelu tarkoittaa järjestelmän jakamista itsenäisiin, selkeästi rajattuihin moduuleihin, jotka yhdistyvät toisiinsa määriteltyjen rajapintojen kautta.

[Lehtonen, Teijo ym., 2014: Sulautettujen järjestelmien ketterä käsikirja](#)

TAKUU

Julkisten hankintojen yleisten sopimusehtojen (JYSE 2025 TAVARAT) mukaan takuu kattaa kaikki takuuaikana ilmenevät virheet. Takuu ei kuitenkaan kata virheitä, jotka johtuvat käyttöohjeiden vastaisesta tai muusta virheellisestä tavarankäytöstä. Toimittaja on velvollinen viipymättä tiedon saatuaan kustannuksellaan poistamaan kaikki takuuaikana ilmenevät virheet tai toimittamaan uuden tavarankäytön virheellisen tilalle. Takuukorjaukseen sisältyy myös korjausta vastaavien muutosten tekeminen tavaraan liittyviin asiakirjoihin. Ellei toisin ole sovittu, tavarankäytön takuuaika pitenee sillä ajalla, jona tavaraa ei ole virheen vuoksi voitu käyttää. Takuuajan pituus on kuitenkin enintään kaksinkertainen alkuperäiseen takuuaikaan verrattuna.

[JYSE 2025 TAVARAT. Julkisten hankintojen yleiset sopimusehdot tavarahankinnoissa](#)

HUOLTAMINEN

Huoltaminen tarkoittaa teknisiä ja hallinnollisia toimenpiteitä, jotka pitävät kohteen käyttö- tai toimintakunnossa tai palauttavat sen käyttö- tai toimintakuntoon.

TEPA-termipankki, ei pvm.: Huolto

KORJAAMINEN

SFS-ISO 59004:2024 -standardin mukaan korjaaminen tarkoittaa tuotteen palauttamista sellaiseen tilaan, jossa se toimii alkuperäisen käyttötarkoituksensa mukaisesti. Korjaaminen voi tarkoittaa kuluneiden, vaurioituneiden tai muuten vahingoittuneiden osien uudistamista tai korvaamista.

SFS Suomen Standardoimisliitto SFS, 2024: Kiertotalous.
Sanasto, periaatteet ja toimintaohjeet. (SFS-ISO 59004:2024)

TUOTE PALVELUNA

Tuote palveluna tarkoittaa, että asiakas maksaa tuotteen käytöstä ja tuotteen omistus säilyy tuotetta tarjoavalla yrityksellä.

[Kiertotalous-Suomi, ei pvm.: Kiertotalouden liiketoimintamallit](#)

MUITA TARPEELLISIA TERMEJÄ

Kaikille termeille ei ole löydettävissä vakiintuneita määritelmiä. Seuraavassa esitellään muita tarpeellisia termejä ja ehdotuksia niiden sanoittamisesta tarjouspyyntöihin, jossa ne kannattaa kuvata tarkasti.

MODERNISOINTI

Modernisointi voi tarkoittaa esimerkiksi laitteen päivittämistä, jotta sen käyttöikä pitenee. Näin ei ole tarvetta valmistaa kokonaan uutta laitetta.

RETROFIT

Retrofit voi tarkoittaa esimerkiksi jo käytössä olevien tai olleiden laitteiden ja koneiden varustamista uudella teknologialla. Retrofittauksella voidaan parantaa laitteiden ja koneiden suorituskykyä tai muuttaa niiden toimintaa.

[Bluugo, 2020: Retrofittaus tarjoaa valmistavalle teollisuudelle suurta potentiaalia](#)

[Centre for sustainable energy, ei pvm.: What is retrofit?](#)

PALAUTUS-TALTEENOTTO

Palautus-talteenotto voi tarkoittaa sitä, kun tuote tai sen osat palautetaan valmistajalle, jossa ne otetaan talteen uudelleenkäyttöä, kunnostusta tai materiaalien kierrätystä varten.

TEHDASHUOLLETTU

Tehdashuollettu voi tarkoittaa laitetta, jonka valmistaja tai valtuutettu huoltaja on tarkastanut, korjannut ja palauttanut toimintakuntoon. Tehdashuollettu laite myydään uudelleen, ja se vähentää tarvetta valmistaa uusi laite.